

УДК: 37.015.3:159.953.5

DOI: 10.36550/2415-7988.2019.182.14

ДЕМИДОВА Марина Григорівна –

кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри музично-інструментальної підготовки

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний

університет імені К. Д. Ушинського»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3566-2632>

e-mail: viktor_sport@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ІНІЦІАТИВИ ЯК КОМПОНЕНТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасна ситуація суспільного розвитку в Україні передбачає формування якостей майбутнього вчителя, які дозволили б йому швидко адаптуватись, самостійно планувати власну діяльність, розв'язувати складні професійно-педагогічні проблеми, які вимагають інтеграції знань та практичних умінь суміжних наук. Реалізація цієї мети пов'язана з розвитком у студентів соціальної адаптивності, підприємливості, ініціативи – якостей, необхідних при переході до ринкової економіки.

Виходячи з цього, в сучасному навчальному середовищі умовами опанування навчальної інформації стає активізація навчальної діяльності в контексті самоосвіти, самовиховання, розвитку самостійності, пізнавальної активності та ініціативності майбутніх фахівців. Адже навчання в закладі вищої освіти має бути спрямовано не тільки на засвоєння знань, а й на оволодіння вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати здобуту інформацію.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В теоретичних та експериментальних дослідженнях українських учених (М. Антоновича, М. Грушевського, М. Драгоманова, І. Язюна, М. Ігнатенко, О. Савченко, Т. Денисовець, М. Шкільника, Л. Скуратовського, Г. Сироти, В. Лозової, Н. Пилипчук, В. Онищука, І. Родак, І. Огієнка, П. Юркевича та ін.) обґрунтовуються засоби активізації навчальної діяльності: пізнавальної активності, пізнавальних потреб, осмисленості навчання. Ініціацію навчальної діяльності студентів, уважає М. Ігнатенко, не доцільно розглядати в сучасних умовах лише як процес управління активністю студента. Це ще й результат стимулювання самоактивності [5].

У педагогіці проблема активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів тривалий час розглядалася не як самостійна, а лише як складова частина інших проблем. Різні аспекти проблеми пізнавальної активності представлені в працях П. Анохіна, Д. Богоявленської, Л. Виготського, О. Леонтєва, Н. Менчинської, І. Якиманської

та ін. Методика формування пізнавальної активності особистості представлена у працях Ю. Бабанського, М. Данилова, Б. Єсіпова, М. Левіної, В. Маралова, М. Махмутова, А. Матюшкіна, В. Сігарова, І. Харламова, Т. Шамової, Г. Щукіної та ін.

У працях С. Архангельського, Є. Білозерцева, В. Сластьоніна, М. Анцибор та ін. розкривається процес формування пізнавальної активності студентів з урахуванням особливостей навчання у вищій школі. Різні аспекти активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів у процесі навчання виявлено українськими вченими (Ю. Машбиць, Ю. Підкасистий, А. Єршов, М. Жалдак). Формуванню інформаційно-пошукових та дослідницьких умінь здобувачів вищої освіти присвячені роботи Ю. Рамського, О. Резіна, Н. Балака, А. Верляня, О. Гончарової, Н. Морзе, П. Маланюка.

Сьогодні актуальність проблем теорії пізнання, зазначає С. Лещук, обумовлена підвищенням ролі інформації в сучасному суспільстві, інтенсивним процесом розвитку самого наукового пізнання – його диференціювання й інтегрування, оновленням методів наукових підходів [9].

Мета статті полягає в обґрунтуванні значущості проблеми формування ініціативи майбутніх учителів музичного мистецтва в контексті розвитку їх творчої самореалізації і самостійності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Активність та ініціативність, на думку вчених, розглядаються як взаємопов'язані і взаємообумовлені поняття [1].

Філософи категорію активності трактують як «динамічну умову становлення і реалізації потенціалів (діяльності, ... індивідуальності) людини» [12, с. 23].

Соціологи в якості джерела людської активності називають стійку нерівновагу як основну властивість соціальної сутності людини.

Психологами активність розглядається як «загальна характеристика живих істот, їх ... динаміка, джерело перетворення ... значущих зв'язків з навколишнім світом, здатність до

самостійної сили реагування» [9, с. 14]. Таким чином, вчені розглядають активність як динамічну умову становлення особистості, її саморозвитку і видозміни. Погоджуючись з С. Борисовою, можна окреслити характерні особливості феномена активності, які полягають в: – обумовленості виробленими діями (на відміну від реактивності – обумовленість дій попередньою ситуацією); – наявності мети суб'єкта; – виході за межі вихідних цілей (на відміну від пристосування як обмеження дій вузькими рамками заданого); – значній стійкості діяльності суб'єкта по відношенню до прийнятої мети; – соціалізації діяльності особистості, яка виражається в наявності самостійної й індивідуальної позиції, суб'єктному ставленні до діяльності; – детермінованості усіма формами діяльності – перетворювальної, пізнавальної, ціннісно-орієнтаційної, комунікативної; – творчому характері діяльності тощо.

Педагоги визначають активність як «якість особистості, що виражена в посиленій діяльності, в зовнішньому прояві поглядів і переконань» [13, с. 14]; як засіб вираження особистісних потреб, організації діяльності, самовираження, вирішення протиріч між бажаним і необхідним.

Виходячи з виділених характеристик, «активність» розглядаємо як інтегративну характеристику цілеспрямованої діяльності суб'єкта, пов'язаної з перетворенням середовища або результатів діяльності, а також із формуванням соціальних якостей особистості.

Пізнавальна активність як якість особистості виявляється і формується у пізнавальній діяльності. Активність в контексті пізнавальної діяльності виявляється в творчості вольових актах і спілкуванні, виражається в здібності людини створювати суспільно значущі перетворення матеріального та духовного середовища, в ставленні особистості до світу на основі засвоєння суспільно-історичного досвіду. Вихідними позиціями свого дослідження Г. Каменев визначив такі положення: «активність особистості – категорія соціальна, що змінюється у зв'язку зі змінами особистості і оточуючого її середовища; категорії «активність» і «діяльність» знаходяться у діалектичній єдності, де активність – якісна характеристика діяльності; активність – важлива характеристика особистості, засіб її самовиявлення у діяльності» [6].

Механізми прояви пізнавальної активності та самостійності різноманітні та виражаються, на думку О. Гнатенко в наступному: – в цілеспрямованості пізнавальних дій; – в характері знань, умінь, способів діяльності, мобільності їх

використання, змісті питань, звернених до вчителя; – в бажанні розширити і поглибити пізнавальну діяльність через широке коло знайомства з довідковою, науковою літературою; – у психологічному настрої діяльності: зосередженості, уважності, розумових процесах [3].

У науковій літературі немає єдиної думки щодо сутності поняття пізнавальної активності, але підходи щодо його трактування завдяки багатогранності поняття доповнюють один одного. Ми спостерігаємо наступні визначення даної дефініції: характеристика діяльності [13], риси особистості [11], різновид або якість розумової діяльності [2; 4; 8], стан готовності до пізнавальної діяльності [10], інтенсивна діяльність особистості, спрямована на досягнення поставлених цілей [14].

Деякі автори розкривають дану категорію поєднуючи декілька визначень, наприклад, характеристику діяльності, і рису особистості [17].

На основі теоретичного аналізу, узагальнивши різні погляди авторів та спираючись на дослідження Т. Хоменко, виокремлюємо наступну позицію: пізнавальна активність – це інтенсивна аналітико-синтетична розумова діяльність особистості в процесі пізнання оточуючого світу й оволодінні системою наукових знань [16], що включає в себе систему особистісних характеристик та якостей, які забезпечують успішність відповідної діяльності.

Активність особистості є передумовою ініціативності, вважають учені. На думку С. Борисової, без ініціативності важко уявити собі активну, діяльну, самостійну, таку, що самореалізується, відповідальну особу [1].

Проблема розвитку ініціативи особистості також не є новою в педагогічній науці. Її важливість відзначали ще Джон Локк, Я. Коменський, К. Ушинський. Початок дослідженням поняття «ініціатива» в педагогіці поклали роботи Я. Коменського і основоположника наукової педагогіки К. Ушинського, який наполягав на необхідності розвитку оригінальності як прагнення суб'єкта до індивідуальності в діяльності. До питань розвитку ініціативності зверталися вчені і педагоги кінця минулого – початку нинішнього століття (А. Нечаєв, М. Вайсфельд, П. Каптерев, П. Лесафт, С. Шацький). У психолого-педагогічних дослідженнях ініціативність розглядалася як риса особистості (Л. Приваленко, Л. Новікова, А. Паурене, І. Плотнік та ін.), як психологічний феномен (А. Ковальов, Н. Левітов, В. Крутецький, С. Рубінштейн та ін.), як складова соціальної активності (К. Абульханова-Славська, Т. Мальковська та ін.); як механізм впливу на мотивацію, що визначає ефективність навчання (С. Вейт,

Т. Ігнатенко, С. Петухов, Е. Погоніна та ін.). У ряді теоретичних і методологічних досліджень ініціатива розглядається як найважливіший критерій прояву активності.

Так, Г. Щукіна визначає категорію «ініціативність» як відносно стійку якість особистості, що виражає постійне прагнення людини до ініціатив, а «ініціативу» – як будь-яку початкову дію людини, що виконується нею в оригінальній, нетрадиційній формі і переслідує принципово нові для особистості і суспільства цілі і завдання [18].

Урахування змісту та наукової сутності ініціативи уможливило винайдення основних науково-теоретичних орієнтирів для уточнення поняття «пізнавальна ініціатива», яке ми розуміємо як когнітивну спроможність адаптованої до інтелектуально-творчої активності особистості, яка застосовує у соціумі усвідомлено або інтуїтивно власні нові ідеї відповідно до професійно-значущої системи інтересів.

У системі зародження та функціонування пізнавальної ініціативної діяльності важливу роль відіграє категорія «інтерес». С. Русова наголошувала на тому, що основною проблемою навчально-виховного процесу є формування стійкого інтересу до навчання. Особливого значення для розуміння ролі інтересу у навчальному процесі набула педагогічна спадщина видатного педагога К. Ушинського. Він розглядав інтерес як засіб успішного навчання, наголошуючи на його ролі у моральному вихованні особистості. К. Ушинський вважав, що наявність у людини щирого інтересу до всього корисного, вищого та морального є запорукою збереження назавжди людської гідності. Педагог зазначав, що інтерес пов'язаний з потребами людини та увагою, що виникає тоді, коли предмет пізнання є новим. Процес навчання – напружена праця, що вимагає від особистості активної розумової роботи, тому роль інтересу полягає в спонуканні до навчання протягом життя. Видатний педагог здійснив розробку оригінальної методичної системи активізації допитливості та розвитку інтересу до знань, поєднану з формуванням уваги, застосуванням ораторської майстерності, вивченням наукового підґрунтя педагогічного впливу на учнів.

Розкриваючи особливості пізнавальної ініціативи взагалі як навчальної діяльності логічно припустити, що вона розпочинається з внутрішнього спонукання усвідомленої установки кожної особистості до нових її форм.

Пізнавальна ініціатива в педагогічній науці розглядається як творча здібність, яка проявляється в постійному намаганні до самостійності та активної життєвої позиції людини. До того ж, пізнавальна ініціатива є однією з найважливіших цілей виховання, яка

у процесі навчання здатна розвиватися за допомогою системи дидактичних методів, під дією або впливом необхідних умов. Серед них можуть бути активні форми навчальної діяльності (виконання творчих завдань, виступи перед широкою аудиторією, у тому числі шкільною та ін.), у процесі яких студент навчається проявляти творчу самостійність, гнучкість свого мислення, у тому числі музичного, а також імпровізувати, презентувати власні досягнення.

Щодо доцільності формування творчої ініціативи у майбутніх учителів музичного мистецтва засобами опанування українським музичним фортепіанним репертуаром, то слід сказати, що за часів самостійності України у сучасній історіографії українська ідея почала звучати все частіше, її розкриття здійснюється у національній музичній науці та з'являється спроба долучитись до неї молодим музикантам. Цим підкреслюється її значущість.

Ґрунтуючись на теоретичній концепції розвитку та формування пізнавальної ініціативи, ми усвідомлюємо, що вона характеризується якісними та кількісними змінами, наявністю механізмів самосвідомості, рефлексії, зацікавленим ставленням до дійсності, способами накопичення досвіду. Запроваджуючи власну нормативно-рольову діяльність у ситуації вибору, усвідомлюючи власні досягнення та недоліки, майбутній вчитель музики прагне до самовдосконалення завдяки реалізації природних задатків у своїй навчальній діяльності на основі засвоєння усіх елементів культури та соціального досвіду, які включені в освіту.

Таким чином, у процесі навчання студентів-музикантів ми рекомендуємо використовувати умови, які виражаються в: – вмотивованому усвідомленні аксіологічної сутності музичного репертуару різних країн в умовах глобалізації світової співдружності; – прилучення студентів (особливо іноземних) до знайомства та вивчення музики сучасних українських авторів; – знайомство з кращими фортепіанними творами (у виконанні іншими студентами, з використанням технічних засобів прослуховування музики); – активній участі в організації самостійної навчальної діяльності для отримання нових знань з історії та теорії музичної культури України, забезпеченні їх засвоєння; – власному виконанні доступного за складністю українського музичного репертуару; – використанні ініціативного методу власного відбору музичного матеріалу для самостійного вивчення; – використанні спільних з викладачем або іншими студентами проєктів популяризації української фортепіанної музики.

Висновки та перспективи подальших

розвідок напрямку. Отже аналіз особливостей творчої ініціативи як механізмів активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів – музикантів надало змогу виявити доцільні умови її формування. Подальше дослідження заявленої проблематики вбачаємо у визначенні методичних аспектів щодо формування творчої ініціативи майбутніх учителів музики, а також створення власних ефективних методів оволодіння студентами українським музичним репертуаром.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Борисова Т. С. Активність і ініціативність як основа формування соціальної відповідальності учасної молодіж / Т. С. Борисова // Вестник ТГПУ. – 2009. – № 5. – С. 45–65.
2. Буряк В. К. Самостійна робота як вид навчальної діяльності школяра / В. К. Буряк // Рідна школа. – 2001. – № 9. – С. 49–51.
3. Гнатенко О. Використання пошукових таблиць для розвитку пізнавальної активності учнів у процесі навчання математики та англійської мови [Електронний ресурс] / О. Гнатенко, О. Белова. – Режим доступу: <https://conference.pu.if.ua/forum/files/30112017/3/bil.PDF>.
4. Данилов М. А. Диалектика – методологічна основа педагогічних досліджень / М. А. Данилов // Советская педагогика. – 1971. – №1. – С. 72–82.
5. Ігнатенко М. Я. Методологічні та методичні основи активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів старших класів при вивченні математики: дис... докт. пед. наук: 13.00.02 / М. Я. Ігнатенко. – К., 1997. – 335 с.
6. Каменев Г. А. Педагогічні умови активізації учебно-пізнавальної діяльності студентів фізико-математичного факультета: автореф. дис. ... канд. пед. наук.: 13.00.08 / Г. А. Каменев. – Москва, 2001. – 24 с.
7. Кух А. М. Оптимізація навчально-пізнавальної діяльності учнів з фізики на основі рівневих завдань еталонного характеру при використанні ЕОМ: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / А. М. Кух; Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 1998. – 16 с.
8. Ладивір С. О. Пізнавальний розвиток: пошук ефективних шляхів / С. О. Ладивір // Дошкільне виховання. – 1996. – № 12. – С. 7–9.
9. Лещук С. О. Деякі психолого-педагогічні аспекти активізації навчально-пізнавальної діяльності старшокласників / С. О. Лещук // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 1. Фізико-математичні науки: зб. наук. праць. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. – Вип. 1. – С. 9–15.
10. Лисина М. І. Развитие познавательной активности детей в ходе общения со взрослыми и сверстниками / М. И. Лисина // Вопросы психологии, 2012. – № 4. – С. 18–35.
11. Лозова В. І. Цілісний підхід до формування пізнавальної активності школярів / В. І. Лозова; Харківський держ. педагогічний ун-т

ім. Г. С. Сковороди. – 2. вид., доп. – Харків: ОВС, 2000. – 164 с.

12. Словарь психолога-практика / Сост. С. Ю. Головин. – 2-е изд., перераб. и доп. – Мн: Харвест, М.: АСТ, 2001. – 976 с.

13. Словарь справочник по педагогике / Авт.-сост. В. А. Мижериков; Под общ. ред. П. И. Пидкасистого. – М.: ТЦ Сфера, 2004. – 448 с.

14. Сисоева С. Роль освіти в сучасному світі / С. Сисоева // Рідна школа: науково-педагогічний журнал, 2008. – № 11. – С. 3–6.

15. Тюмасева З. И. Словарь-справочник современного общего образования: акмеологические, валеологические и экологические тайны / З. И. Тюмасева [и др.]. – СПб.: Питер, 2004. – 463 с.

16. Хоменко Т. В. Пізнавальна активність студентів: досвід дефінітивно-компонентного аналізу / Т. В. Хоменко // Вісник Черкаського університету: зб. наук. праць / редкол.: А. І. Кузміньський (головний редактор) та ін.; Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Черкаси: Вид. центр ЧНУ, 2008. – Вип. 136. – С. 70–74.

17. Шамова Т. И. Активизация учения школьников / Т. И. Шамова. – М.: Знание, 1989. – 209 с.

18. Щукина Г. И. Проблема познавательного интереса в педагогике / Г. И. Щукина. – Педагогика, 1971. – 352 с.

REFERENCES

1. Borisova, (2009). T. S. *Aktivnost' i initsiativnost' kak osnova formirovaniya sotsial'noy otvetstvennosti uchashcheyasya molodezhi*. [Activity and initiative as the basis for the formation of social responsibility of students]. Tumen.
2. Buryak, V. K. (2001). *Samostiynna robota yak vyd navchal'noyi diyal'nosti shkolyara*. [Independent work as a type of educational activity of the student]. Kyiv.
3. Hnatenko, O. (2017). *Vykorystannya poshukovykh tablyts' dlya rozvytku piznaval'noyi aktivnosti uchniv u protsesi navchannya matematyky ta anhliys'koyi movy*. [Use of search tables for the development of cognitive activity of students in the process of learning mathematics and English]. Kyiv.
4. Danilov, M. A. (1971). *Dialektika – metodologicheskaya osnova pedagogicheskikh issledovaniy*. [Dialectics is the methodological basis of pedagogical research]. Moscow.
5. Ignatenko, M. Y. (1997). *Metodolohichni ta metodychni osnovy aktyvizatsiyi navchal'no-piznaval'noyi diyal'nosti uchniv starshykh klasiv pry vyvchenni matematyky*. [Methodological and methodological bases of activation of educational and cognitive activity of high school students in the study of mathematics]. Kyiv.
6. Kamenev, G. A. (2001). *Pedagogicheskiye usloviya aktivizatsii uchebno-poznavatel'noy deyatel'nosti studentov fiziko-matematicheskogo fakul'teta*. [Pedagogical conditions for enhancing the educational and cognitive activity of students of the Faculty of Physics and Mathematics]. Moscow.
7. Kukh, A. M. (1998). *Optyimizatsiya navchal'no-piznaval'noyi diyal'nosti uchniv z fizyky na osnovi rivnevnykh zavdan' etalonnogo kharakteru pry vykorystanni EOM*. [Optimization of educational and

cognitive activity of students in physics on the basis of level problems of the standard character when using computers.]. Kyiv.

8. Ladyvir, S. O. (1996). *Piznaval'nyy rozvytok: poshuk efektyvnykh shlyakhiv*. [Cognitive development: finding effective ways]. Kyiv.

9. Leshchuk, S. O. (2004). *Deyaki psykholoho-pedahohichni aspekty aktyvizatsiyi navchal'no-piznaval'noyi diyal'nosti starshoklasnykiv*. [Some psychological and pedagogical aspects of activation of educational and cognitive activity of high school students]. Kyiv.

10. Lisina, M. I. (2012). *Razvitiye poznavatel'noy aktivnosti detey v khode obshcheniya so vzroslymi i sverstnikami*. [Development of cognitive activity of children in the course of communication with adults and peers]. Moscow.

11. Lozova, V. I. (2000). *Tsilisnyy pidkhd do formuvannya piznaval'noyi aktyvnosti shkolyariv*. [A holistic approach to the formation of cognitive activity of students]. Kharkiv.

12. *Slovar' psikhologa-praktika*. (2001). [Dictionary of the psychologist-practitioner]. Minsk.

13. *Slovar' spravochnik po pedagogike*. (2004). [Dictionary of pedagogy reference]. Moscow.

14. Sysoyeva, S. (2008). *Rol' osvity v suchasnomu sviti*. [The role of education in the modern world]. Kyiv.

15. Tyumaseva., Z. I. (2015). *Slovar'-spravochnik sovremennogo obshchego obrazovaniya: akmeologicheskiye, valeologicheskiye i ekologicheskiye tayny*. [Dictionary dictionary of modern general

education: acmeological, valeological and environmental secrets]. Spb.

16. Khomenko, T. V. (2008). *Piznaval'na aktyvnist' studentiv: dosvid definityvno-komponentnoho analizu*. [Cognitive activity of students: experience of definitive-component analysis]. Cherkassy.

17. Shamova, T. I. (1987). *Aktivizatsiya ucheniya shkol'nikov*. [Activization of the teachings of schoolchildren]. Moscow.

18. Shchukina, G. I. (1971). *Problema poznavatel'nogo interesa v pedagogike*. [The problem of cognitive interest in pedagogy]. Moscow.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ДЕМИДОВА Марина Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри музично-інструментальної підготовки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Наукові інтереси: удосконалення фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

DEMIDOVA Marina Grigorivna – PhD (Candidate of Pedagogical Sciences), associate professor, the head of the Department of Music and Instrumental Training, South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky.

Circle of scientific interests: the improvement of special training of future music teachers.

Стаття надійшла до редакції 13.08.2019 р.

УДК 378 (410)

DOI: 10.36550/2415-7988.2019.182.15

ІВАНОВА Вікторія Вікторівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти Мукачівського державного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3954-9407>
e-mail: vika-ivanova@ukr.net

РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У Великій Британії, на відміну від інших європейських держав, управління освітою здійснюється з великою долею автономності у кожному адміністративно-територіальному окрузі Англії, Уельсі, Шотландії, Північній Ірландії. Це пов'язано з історичними особливостями країни і відбиває характер встановленого адміністративного поділу. Центрального органу управління освітою не існує. В Англії усі освітні процеси контролює створене у 1944 р. Міністерство (департамент) освіти і науки, яке у 2002 р. трансформовано у Міністерство освіти і кваліфікації. Поряд з цим, в Уельсі всі навчальні заклади, крім університетів, підпорядковані управлінню освіти Уельсу. У Шотландії управління

освітою знаходиться під керівництвом шотландського департаменту освіти, а у Північній Ірландії усі питання щодо освіти вирішуються департаментом освіти Північної Ірландії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Корпоративні дослідження з педагогічної освіти проводили вітчизняні та зарубіжні вчені: М. Гагарін, А. Пискунов, Л. Пуховська, С. Сисоева, А. Соколова, В. Третько, вони розкрили основні тенденції розвитку педагогічної освіти в країнах західної Європи. Питання особливостей підготовки фахівців дошкільної освіти в окремих країнах Європейського Союзу вивчають вітчизняні і зарубіжні дослідники: Н. Козак, Н. Мельник та ін.

Метою статті є розгляд питання